

TEATRE NACIONAL
DE CATALUNYA

 Generalitat
de Catalunya

VOSALTRES, LES BRUIXES

Jan Vilanova Claudín

Informació pràctica

Sala Petita

Del 02/10/24 al 03/11/24

Horaris:

- Dimecres, dijous, divendres i dissabte a les 19 h
- Diumenge a les 18 h

Funció accessible:

- Dijous 24/10/24. Els serveis disponibles per a aquesta funció són: audiodescripció, subtitulació al català, bucle magnètic, so amplificat individual i visita tàctil (clica [aquí](#) per reservar les entrades de la visita tàctil).

Durada: 1 hora i 40 minuts

Edat recomanada: +16 anys

Espectacle en català

Material de premsa disponible a www.tnc.cat/premsa

Preus:

Joves, aturats i persones amb discapacitat (-50%)	13 €
Grups, +65 i social (-25%)	19,50 €
Compra abans de l'estrena (-15%)	22 €
Preu general	26 €

Vosaltres, les bruixes

Autoria	Jan Vilanova Claudín
Direcció	Alícia Gorina
Amb	Mònica Almirall Batet, Lurdes Barba, Queralt Casasayas, Mia Esteve, Montse Esteve, Tai Fati
Escenografia	Max Glaenzel i Sílvia Delagneau
Vestuari	Sílvia Delagneau
Il·luminació	Raimon Rius
Espai sonor	Guillem Rodríguez
Disseny de so	Carles Bernal
Moviment	Riikka Laakso
Caracterització	Àngels Salinas
Ajudanta de direcció	Carla Torres
Ajudanta d'escenografia	Paula González Infante
Ajudanta de vestuari	Adriana Parra
Alumna en pràctiques d'escenografia	Sara Saraiva Câmara Leme
Producció	Teatre Nacional de Catalunya

Imatges cedides per:

Archivo de la Corona de Aragón (Ministerio de Cultura)
Archivo Histórico Nacional (Ministerio de Cultura)
Arxiu Nacional d'Andorra
Fundación Casa Ducal de Medinaceli (Ministerio de Cultura)

Agraïments

Pau Castell, Laurent Gallardo, Toni Ramoneda, Sergi Vilanova, Llätzer Garcia, Ricard Planas, Juanjo Tarrés, Patrícia Mendoza, Paula Blanco, Rosa Maria Gregori i agraïment especial per a l'Imma Colomer.

Vosaltres, les bruixes s'ha escrit durant una residència d'escriptura a La Chartreuse - Centre National des Écritures du Spectacle (França) gràcies al seu suport i al de l'Institut Ramon Llull i al del Ministerio de Cultura y Deporte.

Jan Vilanova va ser guanyador de la Beca Carme Montoriol 2020 gràcies a la qual va començar a escriure aquesta obra.

Els documents històrics que formen aquesta obra, així com la seva transcripció, provenen de la recerca de l'historiador Pau Castell Granados.

Què va passar realment durant la cacera de bruixes a Catalunya?

Jan Vilanova indaga sobre tot allò que va envoltar les bruixes, sobre els atacs contra la dona que la societat amagava darrere de les acusacions per bruixeria, sobre la por al que és diferent en una societat autoritària i patriarcal. *Vosaltres, les bruixes* és el resultat final d'aquest procés d'investigació, una obra de teatre documental basat en documents històrics i judicials reals que s'articula entorn de diversos processos contra bruixes i bruixots que van tenir lloc al llarg dels segles XV i XVI a Catalunya.

Alícia Gorina porta a escena aquest text coincidint amb el sisè centenari del primer document sobre bruixeria a Europa, originari de les Valls d'Àneu.

Alícia Gorina, directora de l'espectacle

El 1424 es publica a Les valls d'Àneu la primera llei europea sobre el delictes de bruixeria i Catalunya es converteix, fins al s. XVII, en un dels territoris europeus on la cacera és més activa. Al s. XXI hi ha hagut una certa recuperació de la bruixa per una part dels feminismes, pels quals és vista com a símbol del poder femení. Aquesta apropiació no és nova, cada època ha adaptat la figura de la bruixa al seu temps. Però, què va passar realment durant la cacera de bruixes a Catalunya? Per què va començar i es va estendre? *Vosaltres, les bruixes* ens posa davant de 42 documents reals, la majoria de diversos processos judicials, que ens conviden a fer una mirada històrica sobre el fenomen, desmuntant creences, prejudicis i fantasies. Un espectacle de teatre documental que parla sobre nosaltres i que també vol ser un homenatge a totes les persones, la majoria dones, que van ser víctimes de la persecució.

Pròleg del llibre *Vosaltres, les bruixes*

FONT: GALLARDO, Laurent. Pròleg de *Vosaltres, les bruixes*: Teatre Nacional de Catalunya «Anatomia de les nostres pors»

Jan Vilanova és historiador de formació i, d'alguna manera, no es pot entendre la seva relació amb el passat al marge d'aquesta circumstància. Com Walter Benjamin, sap que la veritat és «una imatge irrecuperable del passat, que corre el risc de desaparèixer amb cada present que no s'hi reconegui». Davant d'aquesta realitat paradoxal, el que pot fer el teatre com a art d'encarnació del passat és mostrar els fragments difusos d'una veritat que, per la seva naturalesa insondable, qüestiona el nostre present. Com assenyala Juan Mayorga, «hay un teatro que muestra el pasado como un tiempo indómito que amenaza la seguridad del presente». I precisament l'interès de Jan Vilanova per la història, element característic de la seva tasca com a dramaturg, constitueix un desviament necessari per obrir un espai de reflexió col·lectiva sobre el que som com a societat.

Des dels anys 2000, la projecció del pensament feminista ha posat a l'agenda la reflexió sobre la figura de la bruixa. En el seu assaig *Bruixes, estigma o la força invencible de les dones?*, la pensadora francesa Mona Chollet en proposa un retrat ambivalent que presenta la bruixa com una víctima —aquella per a la qual avui es demana justícia— però també com una rebel obstinada i insubornable. Els primers judicis de bruixeria apareixen a Europa a finals de l'edat mitjana i, durant el renaixement, esdevenen cada cop més freqüents, sobretot a causa d'un canvi de percepció que situa la bruixeria entre els delictes més greus de la societat cristiana. A partir de la dècada de 1280, el poder civil i el poder eclesiàstic consideren que implica la intervenció del dimoni i l'assimilen aleshores a una heretgia absoluta. En conseqüència, l'acusada o l'acusat s'enfronta al càstig reservat als heretges: la condemna a la foguera. Un dels moments clau d'aquesta nova definició és la promulgació, l'any 1326, de la butlla *Super illius specula* del papa Joan XXII que atorga el dret als inquisidors de processar els autors de bruixeria.

Qui eren, però, les dones acusades d'aquell mal invisible que implicava la seva deshumanització? Aquesta és la pregunta que planteja l'obra de Jan Vilanova a través d'una estètica documental que s'allunya formalment d'un teatre de la peripècia. L'enigma que l'arxiu planteja a l'historiador esdevé el punt de partida d'una reflexió singular: fins a quin punt la bruixa és producte del seu temps? Què ens diu de la societat que la va inventar? Què ens ensenya de nosaltres mateixos, de les nostres pors i de les mistificacions cruels que fabriquem per bandejar-les? Han desaparegut realment les bruixes o perviuen encara sota formes diferents?

Si podem parlar de teatre documental és perquè Jan Vilanova fonamenta la seva obra en el muntatge d'un conjunt de documents factuais, que li serveixen per establir un espai entre realitat i ficció. Ens trobem així davant d'un grup de dones —potser actrius— interpel·lades per uns documents històrics que semblen donar accés a una veritat terrorífica i insondable. Amb la teatralització d'aquest qüestionament, el dramaturg projecta a l'obra les preguntes que han originat el seu procés de creació. Per a aquest grup de dones, la voluntat d'entendre dona també pas al joc de la representació, com si es tractés, en definitiva, d'encarnar un passat impenetrable per intentar copsar-lo. La dimensió documental també està present en l'estructura de l'obra que, com *La indagació* (1965) de Peter Weiss, incorpora elements d'un procés judicial, mitjançant el qual l'acusació de bruixeria condueix a una condemna que abona l'existència real de la bruixa. Però el procés d'afirmació d'aquesta realitat fantasiada no és sinó l'expressió d'una lògica del sacrifici que porta al reconeixement col·lectiu d'un boc expiatori.

Així doncs, en un context obscurantista, marcat per l'absència de respostes a les angoixes socials, sorgeix l'obligació de bandejar la intranquil·litat. L'obra ens mostra com la idea esgarrifosa i impenetrable de la bruixeria es corporifica progressivament fins a convertir-se en un ésser que pot ser sotmès, condemnat i reduït al no-res. El judici per bruixeria no té cap altre propòsit: no cerca l'establiment d'una veritat objectiva sinó el reconeixement per tots els mitjans, inclòs l'ús de la tortura, d'una culpa que permet l'encarnació del mal amb la voluntat d'aniquilar-lo físicament. Si bé molts homes han estat acusats de bruixeria, la gran majoria de les víctimes són dones perquè aquesta acusació deriva d'una cultura misògina en essència que, segons l'ideal cristià, considera el cos de la dona com el lloc de la torbació, del desig llicenciós i del pecat.

La força de l'obra rau precisament en l'exploració del mecanisme social pel qual l'angoixa col·lectiva crea un clima propici a la designació del boc expiatori i al seu sacrifici catàrtic. Així doncs, l'obra qüestiona directament la nostra realitat: com es manifesta la lògica del boc expiatori en una societat en què la por s'ha convertit en l'instrument per excel·lència del poder polític? L'empatia que sentim per les dones i els homes víctimes de l'acusació de bruixeria també ens hauria de fer reflexionar sobre el valor dels nostres judicis i les nostres accions en un context dominat per les angoixes col·lectives. Resulta senzill considerar-nos els hereus d'aquelles víctimes, però fins a quin punt no som els descendents inconscients de la violència condemnatòria exercida contra les bruixes?

En aquest sentit, l'obra no és tan sols un acte de commemoració i de reconeixement del dolor aliè sinó també un espai per reflexionar sobre la deshumanització de l'altre. Les bruixes, com que són l'expressió d'una injustícia col·lectiva, ens deixen un llegat que Jan Vilanova, amb sensibilitat i intel·ligència, projecta a l'escenari i ens convida a copsar. Walter Benjamin assenyala que la història veritable ha de girar la mirada cap al passat per escoltar les veus dels vençuts que demanen justícia i reintegrar-los a les forces de la revolució que ve.

Rehabilitant les bruixes, Jan Vilanova ens regala també la promesa d'un futur on sigui possible no condemnar l'altre en nom de les nostres pors.

Laurent Gallardo

Professor titular de la Universitat Grenoble Alpes

Traductor de la Maison Antoine Vitez

Activitats paral·leles a l'espectacle

Llibre de *Vosaltres, les bruixes* publicat pel TNC

Edició especial del text de l'obra a 5 €

Llibres disponibles a partir del dia de l'estrena de l'espectacle. Es poden adquirir a les taquilles els dies de funció, a la màquina expenedora del vestíbul de la Sala Gran i anticipadament per Internet.

Col·loqui moderat per Marta Marín-Dòmine

11/10/24, després de la funció

Els col·loquis sobre els espectacles compten també amb els membres de la companyia. Una ocasió única per aprofundir en cada proposta escènica amb la mirada particular d'un espectador privilegiat.

Marta Marín-Dòmine és escriptora i investigadora catalano-canadenca. Ha estat professora a la Wilfrid Laurier University de Waterloo (Canadà) on ha dirigit el Center for Memory and Testimony Studies. Va ser directora del Born Centre de Cultura i Memòria de Barcelona del 2021 al 2023.

Centrada en la qüestió testimonial, ha realitzat les pel·lícules documentals *The Vengeance of the Apple. Argentinians in Toronto* (2010) i *Mémoire Juive du Quartier Marolles-Midi, 1930 a 1942* (2012). Ha escrit el guió del vídeo *Refugi* amb imatges de Carla Simón, per a la sèrie *Un vocabulari per al futur* (CCCB, 2020).

L'any 2017 va realitzar la instal·lació audiovisual *Je vous offre les oiseaux / Us ofereixo els ocells* patrocinada per l'ICUB, en homenatge a les víctimes de l'Holocaust.

En el pla literari ha publicat *Fugir era el més bell que teníem* (Club Editor, 2019), que va guanyar els premis Ciutat de Barcelona d'assaig 2019, Joaquim Amat-Piniella 2019 de narrativa i el premi Serra d'Or de novel·la el 2020. La traducció al castellà va ser publicada el 2020 per Galaxia Gutenberg, sota el títol *Huir fue lo más bello que tuvimos*.

És autora del pròleg al *Teatre reunit de Carme Montoriol* editat el 2020 per Arola editors i el TNC. Va participar en el projecte *Decameró* produït pel TNC per obrir la temporada al 2021-2022 amb l'obra *La llum del futur no deixa ni per un instant de ferir-nos*. Al març de 2023 va publicar *Ellas*, un assaig sobre la condició amorosa femenina a través del teatre del Segle d'Or, publicat per la Companyia Nacional de Teatro Clásico. Al juny 2023 va guanyar el premi BBVA St Joan de Narrativa catalana per la novel·la *Diré que m'ho he inventat* publicada per Edicions 62.

Patrocinador

Damm
Fundació

Protector

FUNDACION
ACS

Benefactor

Coca-Cola

Col·laboradors

VERI
AIGUA PURA DEL PERINEU

Gramona

 FC BARCELONA

Mitjans de comunicació

LA VANGUARDIA

3

CATALUNYA
RÀDIO

P el Periòdic

EL PUNT AVUI+

a
ara.cat

RAG 1

Servei educatiu

 Generalitat de Catalunya
Departament d'Educació